

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه تربیت معلم آذربایجان

دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی

گروه علوم تربیتی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته علوم تربیتی گرایش روان شناسی تربیتی

عنوان:

مقایسه هوش هیجانی و نظریه ذهن دانش آموزان دارای مشکلات انضباطی و منضبط

دوره متوسطه شهر تبریز در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹

استاد راهنما:

دکتر جواد مصرآبادی

استاد مشاور:

دکتر تقی زوار

پژوهشگر:

سامان رحمانی

مهر ۱۳۹۰

تبریز - ایران

*Ministry of sciences, Researches, and Technology
Azarbayjan University of Tarbyat moallem
Faculty of Education & Psychology
Department of Education*

*A Thesis Presented to the Department of Education in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree Master of Arts*

*in
Educational Psychology*

*Comparison of Mind Theory and Emotional Intelligence in
Term of Discipline and Indiscipline Regarding Tabriz City
High School Students in The 1389-1390 Academic Year*

**Supervisor
Javad Mesrabadi(Ph.D.)**

**Consultant
Taghi Zavvar(Ph.D.)**

*By:
SamanRahmany*

**September ۲۰۱۱
Tabriz / Iran**

تقدیر و تشکر

کنج خواهی، در طلب رنجی بر خرمی می بایدت تخی بکار "سعدی"

هر چند کلمات برای قدردانی از تمامی بزرگوارانی که در به اتمام رساندن این پژوهش یاری ام نموده اند ناتوانند؛ اما بر خود لازم می دانم از اساتید گرانقدرم جناب آقای دکتر جواد مصرآبادی به عنوان استاد راهنما، جناب آقای دکتر تقی زوآر به عنوان استاد مشاور، جناب آقای دکتر موسی پیری به عنوان استاد داور و همچنین از جناب آقای دکتر پیمان یارمحمدزاده به عنوان استاد ناظر در این پایان نامه نهایت سپاس را داشته باشم.

همچنین بر خود واجب می دانم از راهنمایی های بی دریغ جناب آقای دکتر حسن بافنده، تمامی اعضای خانواده ام و دوستان با وقارم از جمله سرکار خانم آسیه سپهری کمال سپاس را داشته باشم.

سامان رحمانی

مهر ماه ۱۳۹۰

تبریز/ ایران

تقدیم به پدر و مادر فداکارم:

آهنایی که برای سگوفایی مان

وجودشان را ارزانی کردند.

چکیده:

بیشتر متخصصان تعلیم و تربیت به دنبال روش‌هایی می‌باشند که فراگیران را از حالت انضباط بیرونی به سوی خود انضباطی تغییر دهند تا دانش آموزان بتوانند رفتارشان را در موقعیت‌های مختلف تنظیم کنند. در این راستا هدف از این پژوهش تعیین تفاوت دانش آموزان با انضباط و دارای مشکلات انضباطی از لحاظ ذهن خوانی و هوش هیجانی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دوره‌ی متوسطه‌ی شهر تبریز در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ بودند. نمونه حاضر در این پژوهش ۳۸۴ نفر از این دانش آموزان می‌باشد که با استفاده از دو روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای و نمونه‌گیری قضاوتی از بین دبیرستان‌های شهر تبریز انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه ۳۳ ماده‌ای شیرینگ و از نسخه‌ی کامپیوتری آزمون تجدید نظر شده ذهن خوانی از طریق چشم‌ها بارون - کوهن استفاده گردید. بعد از اجرا و جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، داده‌ها با نرم افزار *SPSS* ویرایش ۱۶ تحلیل و از طریق آزمون‌های آماری T هتلینگ و آزمون‌های t مستقل و تحلیل واریانس دو راهه مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که بین دو گروه از لحاظ ترکیب نمرات ذهن خوانی و هوش هیجانی تفاوت معناداری وجود دارد. نتایج آزمون‌های t مستقل نشان دادند که بین دو گروه دانش آموزان از لحاظ ذهن خوانی و هوش هیجانی تفاوت معنی داری وجود دارد، و هوش هیجانی دانش آموزان منضبط بالاتر از دانش آموزان دارای مشکلات انضباطی است و ذهن خوانی دانش آموزان دارای مشکلات انضباطی بالاتر از دانش آموزان منضبط می‌باشد. یافته‌های تحلیل واریانس دو راهه بیانگر این است که تعاملی بین دو گروه و جنسیت از لحاظ متغیرهای هوش هیجانی و ذهن خوانی وجود ندارد.

کلید واژه: ذهن خوانی، هوش هیجانی، مدیریت کلاس، انضباط.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: کلیات تحقیق	۱
مقدمه	۲
بیان مسأله	۶
اهمیت و ضرورت پژوهش	۱۱
هدف های پژوهش	۱۴
هدف کلی پژوهش	۱۴
هدف های جزئی پژوهش	۱۴
سؤال های پژوهش	۱۵
تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرها	۱۶
الف- تعریف مفهومی متغیرها	۱۶
ب- تعریف عملیاتی متغیرها	۱۷
فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیق	۱۹
مقدمه	۲۰
بخش اول: هوش هیجانی	۲۳
هوش	۲۳
تعریف هوش	۲۳
هیجان	۲۴

۲۵.....	هوش هیجانی
۲۷.....	نحوه شکل گیری هوش هیجانی
۲۸.....	تعریف هوش هیجانی
۳۲.....	توانایی ها و مهارت های تشکیل دهنده هوش هیجانی
۳۵.....	دیدگاه های صاحب نظران در مورد هوش هیجانی
۴۲.....	بخش دوم: مدیریت و انضباط کلاس
۴۵.....	تعریف مدیریت و انضباط کلاس
۴۶.....	جنبه های مدیریت کلاس
۴۸.....	سبک های مدیریت کلاس
۵۴.....	رویکرد های متفاوت مدیریت کلاس درس
۵۹.....	راهکارهای کلی جهت ایجاد فضای مطلوب برای یادگیری
۶۰.....	عوامل مؤثر در بروز مشکلات کلاسی
۶۲.....	دیدگاه سیفرت و ساتون در مورد شکل گیری مشکلات کلاسی
۶۳.....	پیشگیری از وقوع مشکلات کلاسی از طریق تمرکز بر روی یادگیری دانش آموزان
۶۵.....	اصول کلی مدیریت کلاس از دیدگاه گلاور و برونینگ
۶۷.....	اصول مدیریت کارآمد کلاس از تلفیق دیدگاه های شناختی، رفتاری، انسانگرا
۶۷.....	برقراری انضباط
۶۹.....	نقش انضباط در محیط آموزشی
۶۹.....	تعیین محدودیت
۷۰.....	انضباط جمعی
۷۱.....	بخش سوم: ذهن خوانی
۷۱.....	شناخت اجتماعی
۷۳.....	تاریخچه پیدایش ذهن خوانی

۷۴.....	تعریف ذهن خوانی
۷۵.....	مراحل و شروع کاربرست ذهن خوانی در پژوهش ها
۷۶.....	منشأ ذهن خوانی
۸۱.....	رویکردهای نظری در مورد ذهن خوانی
۸۴.....	تحول ذهن خوانی
۹۴.....	ارتباط ذهن خوانی با همدلی
۹۷.....	پژوهش های انجام شده در داخل و خارج کشور
۹۷.....	الف: پژوهش های انجام شده داخل از کشور
۱۰۲.....	ب: پژوهش های انجام شده در خارج از کشور
۱۰۵.....	نتیجه گیری
۱۰۶.....	فصل سوم: روش شناسی پژوهش
۱۰۷.....	مقدمه
۱۰۷.....	روش پژوهش
۱۰۷.....	جامعه آماری
۱۰۹.....	نمونه آماری
۱۱۰.....	ابزار اندازه گیری
۱۱۰.....	الف- هوش هیجانی شیرینگ
۱۱۲.....	ب- ذهن خوانی بارون_ کوهن
۱۱۳.....	روش اجرا
۱۱۴.....	روش تجزیه و تحلیل داده ها

۱۱۵.....	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده های پژوهشی
۱۱۶.....	مقدمه
۱۱۷.....	بررسی پیش فرض ها
۱۲۲.....	بررسی سؤال های پژوهشی
۱۲۲.....	سؤال پژوهشی اول
۱۲۴.....	سؤال پژوهشی دوم
۱۲۶.....	سؤال پژوهشی سوم
۱۳۰.....	سؤال پژوهشی چهارم
۱۳۳.....	سؤال پژوهشی پنجم

۱۳۶.....	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
۱۳۷.....	مقدمه
۱۳۸.....	بحث و نتیجه گیری
۱۴۳.....	محدودیت های پژوهش
۱۴۳.....	پیشنهاد های کاربردی
۱۴۴.....	پیشنهاد های پژوهشی
۱۴۵.....	منابع فارسی
۱۴۹.....	منابع لاتین
۱۵۲.....	پیوست ها

فهرست جدول ها

عنوان.....	صفحه.....
جدول ۱-۳: آمار دانش آموزان پنج ناحیه آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی	۱۰۸.....
جدول ۲-۳: نواحی و مدارس تعیین شده برای انتخاب نمونه پژوهش	۱۰۹.....
جدول ۳-۳: نمره گذاری پرسشنامه شیرینگ	۱۱۱.....
جدول ۱-۴: شاخص های آمار توصیفی	۱۱۷.....
جدول ۲-۴: نتایج آزمون کولمو گروف اسمیرنف	۱۱۸.....
جدول ۳-۴: نتایج آزمون ام باکس	۱۲۰.....
جدول ۴-۴: نتایج آزمون لون	۱۲۱.....
جدول ۵-۴: آمار توصیفی	۱۲۲.....
جدول ۶-۴: نتایج آزمون T^2 هتلینگ	۱۲۳.....
جدول ۷-۴: آمار توصیفی ذهن خوانی بین دو گروه	۱۲۴.....
جدول ۸-۴: نتایج آزمون t مستقل برای تفاوت دو گروه از لحاظ ذهن خوانی	۱۲۵.....
جدول ۹-۴: آمار توصیفی دو گروه از لحاظ مؤلفه های هوش هیجانی	۱۲۶.....
جدول ۱۰-۴: نتایج آزمون t مستقل برای تفاوت دو گروه از لحاظ مؤلفه های هوش هیجانی	۱۲۸.....
جدول ۱۱-۴: آمار توصیفی دو گروه به تفکیک جنسیت از لحاظ هوش هیجانی	۱۳۰.....
جدول ۱۲-۴: نتایج آزمون لون	۱۳۱.....
جدول ۱۳-۴: نتایج آزمون تحلیل واریانس دو راهه از لحاظ هوش هیجانی	۱۳۲.....
جدول ۱۴-۴: آمار توصیفی دو گروه به تفکیک جنسیت از لحاظ ذهن خوانی	۱۳۳.....
جدول ۱۵-۴: نتایج آزمون لون	۱۳۴.....

جدول ۱۶-۴: نتایج آزمون تحلیل واریانس دو راهه از لحاظ ذهن خوانی ۱۳۵

فهرست شکل ها

عنوان	صفحه
شکل ۱-۲: کارکردهای متفاوت هوش هیجانی از دیدگاه سالوی	۲۸
شکل ۲-۲: مدل چهارگانه هوش هیجانی از دیدگاه کوپر	۳۶
شکل ۲-۳: ابعاد ذهن خوانی بر اساس نظریه بلیر و گیپولوتی	۹۵
نمودار ۱-۳: آمار دانش آموزان پنج ناحیه آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی به تفکیک جنسیت	۱۰۸
شکل ۱-۴: توزیع هیستوگرام برای بررسی نرمال بودن متغیر وابسته ذهن خوانی	۱۱۹
شکل ۲-۴: توزیع هیستوگرام برای بررسی نرمال بودن متغیر وابسته هوش هیجانی	۱۱۹
نمودار ۱-۴: نمودار میانگین های دو گروه از لحاظ ذهن خوانی و هوش هیجانی	۱۲۴
نمودار ۲-۴: نمودار میانگین های دو گروه از لحاظ مؤلفه های هوش هیجانی	۱۲۷

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

متخصصان تعلیم و تربیت و روان شناسان تربیتی برای رساندن شرایط یادگیری به سطح مطلوب، اقدامات فراوانی مانند، به کارگیری روش های نوین تدریس، تغییر محیط فیزیکی و روانی کلاس، راهبردهایی جهت افزایش انگیزش فراگیران طرح ریزی کرده اند. تیناجرو^۱ (۱۹۹۸) یادگیری را به عنوان یک فرآیند می داند که فراگیر در آن به صورت فعال با نزدیک شدن به اطلاعات، مرتبط کردن آنها با دانش قبلی، کنترل و هدایت فرآیند یادگیری خود را به عهده می گیرد (به نقل از الهی، آزاد فلاح و طباطبایی، ۱۳۸۱). برای رسیدن به این فرآیند بایستی شرایطی فراهم آورد که دست یابی به آن را ممکن سازد، یکی از این شرایط آموزش می باشد "آموزش به فعالیت هایی که معلم به قصد آسان کردن یادگیری در یادگیرندگان به تنهایی یا به کمک مواد آموزشی انجام می دهد" (سیف، ۱۳۸۶، ص ۳۳). اما تمام این اقدامات بدون داشتن فضای کلاسی آرام و به دور از کشمکش و تنش های کلاسی بی نتیجه می ماند.

1-Tinajero

کلاس درس یک سازمان اجتماعی آموزش است، وجود نظم کلاسی در اثر بخشی و کارآیی تدریس معلم بسیار مؤثر می باشد. کاترین^۱ (۲۰۰۵) اظهار می کند معلمی که توانایی مدیریت کلاس درس را دارد، محیط یادگیری مناسبی را برای شاگردان به وجود می آورد. تأثیر ارتباط بین معلم و شاگرد تا حدی بوده که فراتحلیل مارزانو^۲ (۲۰۰۳) نشان می دهد، ۳۱٪ مشکلات انضباطی دانش آموزان در نتیجه ارتباط مطلوب بین شاگرد و معلم کاهش پیدا می کند.

مدیریت کلاس درس یکی از ضروری ترین موضوعاتی است که در اثر بخش بودن تدریس معلم نقش دارد، و می توان آنرا به عنوان یکی از اصول اصلی در کلاس داری عنوان کرد. زیرا کلاسی که در آن اولین گام یادگیری، یعنی نظم و انضباط، مشارکت در فعالیت ها و جلب توجه شاگرد اعمال نگردد نتایج مطلوبی نخواهد داشت.

اورتسون^۳ (۲۰۰۳) "مدیریت کلاس مؤثر را به حداکثر رساندن فرصت های یادگیری برای دانش آموزان تعریف کرده است" (بیابانگرد، ۱۳۸۶، ص ۴۳۶). معلمانی که به طور مداوم تلاش و نیروی زیادی را جهت مدیریت و نظم کلاس صرف می کنند و تلاش آنها اثر بخشی لازم را ندارد، استرس و فشار بالایی را گزارش کرده اند (رجینا و دانیل^۴، ۲۰۰۷).

1 - Kathryn
2-Marzano
3-Evertson
4-Regina&Daniel

در پژوهش تابر^۱ (۱۳۸۷) ۴۳٪ از معلمان علت ترک شغل خود را مشکلات انضباطی دانش آموزان عنوان کرده اند. رجینا و دانیل (۲۰۰۷) یکی از علت های ترک معلمان از حرفه معلمی را رفتار کلاسی آشفته و بدون انضباط دانش آموزان بیان می دارند.

تامپسون و رودلف (۱۳۸۸) در ارتباط با پیامد های مشکلات رفتاری و بی انضباطی دانش آموزان در کلاس از قبیل؛ خرابکاری در کلاس درس را ۳۴٪ و ناتوانی در کنار آمدن با دیگران و فرو نشانیدن دعوا یا سر و صدا را ۳۶٪ گزارش کرده اند.

چنین گزارش هایی در مورد مشکلات انضباطی در مدارس نشانگر این است که فقدان انضباط در مدارس بسیار جدی می باشد و تأثیر زیادی بر اثر بخش بودن فعالیت های کلاسی معلم می گذارد. در این رابطه الودی^۲ (۲۰۰۷) در مطالعه خود به این نتیجه دست یافت، دانش آموزان در مدرسی که نظم و انضباط بهتری دارند عملکرد تحصیلی بالاتری از خود نشان می دهند.

بیشتر معلمان مدارس با مشکلات انضباطی دانش آموزان روبرو شده اند، معلمان باید تصمیم گیری مناسبی در مقابل این پدیده داشته باشند، نمی توان ویژگی های فردی دانش آموزان را به عنوان یکی از عوامل مهم در بروز اینگونه مشکلات نادیده گرفت. بدین ترتیب از میان ویژگی های فردی بیشمار فراگیران؛ می توان با شناخت و بررسی هوش هیجانی^۳ و نظریه ذهن^۴ دانش آموزان تدابیر مهمی در بهبود بخشیدن و تغییر این شرایط برنامه ریزی کرد.

1-Taber

2-Allodi

3-Emotional Intelligence

4-Theory of mind

گلمن^۱ (۱۹۹۸) هوش هیجانی را توانایی تشخیص احساسات خود و دیگران می‌داند و آن را به عنوان توانایی مدیریت و کنترل رفتار خود در برخورد با دیگران تعریف می‌کند، و از آن به عنوان قابلیت های فردی و اجتماعی افراد در کنار آمدن با هیجان های مختلف خودشان اشاره می‌کند.

با توجه به اینکه رفتار افراد یک ویژگی چند بعدی است و عوامل مختلفی در بروز آن نقش مهمی ایفا می‌کنند، که از میان این عوامل می‌توان به ذهن خوانی آنها که در درک و پیش بینی رفتار نقش دارد را نام برد. ذهن خوانی را ابتدا پریماک و وودراف^۲ (۱۹۷۸) به عنوان توانایی درک حالت های ذهنی خود و دیگران و استفاده از این توانایی ها در پیش بینی، تبیین و اعمال وابسته به رفتار تعریف می‌کند (به نقل از فرانسیسکا و کول^۳، ۲۰۰۸).

کوله و میتچل^۴ (۲۰۰۰) ذهن خوانی را توانایی فرد برای درک حالت های ذهنی دیگران عنوان کرده است. در این زمینه، زان شانیک^۵ (۲۰۰۳) ذهن خوانی را خواندن ذهن دیگران بیان می‌کند (به نقل از قمرانی، البرزی و خیر، ۱۳۸۵، ص ۱۸۲).

با نظر به اینکه این دو متغیر در شکل گیری حالت های مختلف رفتار افراد ارتباط دارند، همچنین با وجود اهمیت عوامل فردی در بحث مدیریت و نظم کلاسی در مدارس، پژوهشگر قصد دارد، دانش آموزان منضبط و دارای مشکلات انضباطی را از لحاظ هوش هیجانی و ذهن خوانی مورد بررسی قرار دهد.

1-Goleman
2-Premack & Woodruff
3-Francesca & Colle
4-Cole & Mitchell
5-Zunshinc

بیان مسئله

یکی از عواملی که امروزه معلمان، مدیران و سیاست گذاران آموزش و پرورش به عنوان موضوعی مهم و اساسی بدان توجه دارند، عامل انضباط کلاسی می باشد و از دیر باز به عنوان پیچیده ترین موضوع در بهبود کیفیت آموزش شناخته شده است.

اداره کلاس از وقت گیر ترین فعالیت های معلم می باشد و اجرای برنامه های آموزشی بدون وجود فضای کلاسی آرام بی نتیجه می ماند، همچنین کیفیت تدریس را کاهش خواهد داد و در روند فرآیند یاددهی _ یادگیری چالش ایجاد می کند. مشکلات انضباطی در مدارس تا حدی بوده که نتایج موسسه نظر سنجی گالوپ^۱ مشکل شماره یک مدارس را فقدان انضباط عنوان کرده است (تابر، ۱۳۸۷).

عوامل زیادی در شکل گیری مشکلات انضباطی دانش آموزان تأثیر دارد، و مقدار زیادی این عوامل با همدیگر همپوشی دارند که شناسایی کامل آنها را دشوار کرده است. بیشتر عواملی که باعث مشکلات انضباطی دانش آموزان می شوند، ریشه در یکی از سه دسته عوامل فردی، خانوادگی و درون مدرسه ای دارد. عوامل فردی مؤثر بر بی انضباطی به دو دسته عاطفی و شناختی تقسیم می شوند. از عوامل شناختی می توان به پاره ای از تواناییها و اعمال ذهنی از قبیل دانش، درک فهم یا تفکر اشاره کرد، و عوامل عاطفی بیشتر با مسائلی از قبیل هیجان، انگیزش و نگرش در ارتباط می باشد.

با نظر به اینکه ویژگی های فردی در انضباط و کنترل تکانه های رفتاری دانش آموزان مهم تلقی شده است، می توان هوش هیجانی را به عنوان یکی از این عوامل نام برد. سالوی و مایر (۱۹۹۰) اولین

1-Gallup

کسانی بودند که هوش هیجانی را به عنوان توانایی مردم در برخورد با هیجانات ارائه کرده اند (به نقل از چی سوم، کنت و پینگ من^۱، ۲۰۰۴). در پژوهش چیرنس^۲ (۲۰۰۲) نشان داده شده است که نمرات بالای هوش هیجانی دانش آموزان باعث می شود که این توانایی را داشته باشند که خود را بهتر از زیر فشار و شرایط استرس زا بیرون بیاورند. یافته های پژوهشی کارسو^۳ (۲۰۰۲) ضمن تأکید بر اهمیت نقش هوش هیجانی در حوزه سلامت روانی و سازش یافتگی های هیجانی و اجتماعی، یادگیری مهارت های هیجانی و اجتماعی را شبیه یادگیری سایر مهارت های تحصیلی می داند (به نقل از نیکو گفتار، ۱۳۸۷).

کارن آرنولد استاد دانشگاه بوستون که مطالعات متعددی روی دانش آموزان تیز هوش داشته، معتقد است ما از طریق تعیین ضریب هوشی افراد فقط می توانیم افراد وظیفه شناس، یعنی کسانی که می دانند چگونه در نظام آموزشی نمره خوب کسب کنند را کشف کنیم، ولی بهره هوشی افراد هیچ گونه اطلاعی در این باره نمی دهد که آنان در فراز و نشیب های زندگی چگونه عمل خواهند کرد، زیرا هوش و استعداد تحصیلی هیچ گونه آمادگی و مهارتی را برای مقابله با ناملازمات در محیط های تحصیلی، زندگی و استفاده از فرصت های مطلوب بدست نمی دهد (نوری، ۱۳۸۲).

نتایج پژوهش پترایدز، فردریک سون و فورنهام^۴ (۲۰۰۴) نشان داد که هوش هیجانی با رفتار های خلاف مقررات آموزشی مدرسه همبستگی منفی دارد، وضعیتی که موفقیت تحصیلی را تحت تأثیر قرار خواهد داد (به نقل از بشارت، شالچی و شمسی پور، ۱۳۸۵).

1-Chi – sum & Kenneth s . law & Ping man

2-Cherniss

3-Caruso

4-Petrides & Frederickson & Furnham

در مورد کنترل هیجان ها گلמן(۱۹۹۵) معتقد است که مدارس باید چگونگی اداره کنترل هیجان ها را به دانش آموزان بیاموزند، معلمان باید با تعامل محترمانه با دانش آموزان و مراقبت از آنها، الگوی مناسبی برای تقویت این نوع رفتار باشند(به نقل از دهشیری، ۱۳۸۳). اکثر معلمان تنها به پرورش توانایی های شناختی شاگردان توجه دارند، با این وجود افراد بیشتری را مشاهده شده است که با داشتن هوش شناختی بالا در مراحل مختلف زندگی موفقیت لازم را کسب نمی کنند.

ویژگی های عاطفی دانش آموزان در شکل گیری تعاملات روزمره آنها در مدرسه بسیار ضروری می باشد، و اهمیت آن تا حدی است که گلמן ادعا می کند که تنها تمرکز بر روی رفتارهای مشکل آفرین دانش آموزان و تلاش برای اصلاح آنها کافی نیست زیرا رفتارهای نامناسب اغلب از برخی دانش آموزان و تحت شرایط خاصی رخ می دهد، در این زمینه گلמן پایین بودن هوش هیجانی آنها را ملاک اصلی برای رخداد رفتارهای بی انضباطی، مشکل آفرین و ناسازگارانه در کلاس مطرح می کند(جوردن و متایس^۱، ۲۰۰۶).

در ارتباط با عوامل فردی دانش آموزان که به پیش بینی رفتار افراد بر اساس برداشت و تفسیرهای ذهنی خود اشاره دارد، ذهن خوانی را می توان نام برد. اصطلاح ذهن خوانی برای توانایی انسان در پیش بینی رفتار خود و دیگران مطرح گردید. بارون کوهن^۲ (۱۹۹۵) اظهار می دارد، این توانایی به ما این امکان را می دهد که در اجتماع و در تعامل با دیگران همانند یک بازیگر شطرنج، اندیشه ها، باورها، گرایش ها و هدف های دیگران را در ذهن خویش بازنمایی کنیم و واکنش مناسب نشان دهیم (به نقل از نجاتی

1-Jordan & metais

2-Baron – Cohen